

ZAGOTAVLJANJE UČINKOVITEGA VEDENJA, IZZIV OD ČASA AVTOMATIZACIJE DO ČASA UMETNE INTELIGENCE

V prihodnost na
izkušnjah preteklosti

Doc. dr. Marija Molan, univ. dipl. psih.,
višja zdravstvena svetnica

Izhodišča 20. stoletja

- **Industrializacija**
- **Večje povpraševanje in skokovit razvoj**
- **Preprečevanje škodljivih vplivov na zdravje**
- **Učinkovitost, ki zadovolji povpraševanje**
- **Varnost**

Analiza dogodkov

- **1958 – postavitve proizvodnega procesa na osnovi analize dogodkov: 5 X ZAKAJ**
- **Industrijske nesreče in upad proizvodnje**
- **Iskati je potrebno vzroke**
- **Uvajanje metod za iskanje vzrokov dogajanj tudi za ohranjanje varnost in zdravja**

Bistvena spoznanja 20. stoletja

- Težko fizično delo je v industrijskih okoljih že mehanizirano
- Zdravju škodljiva dela se avtomatizirajo
- Človek mora biti sposoben uporabljati tehnologijo na način, ki zagotavlja varnost in zdravje

Obdobje ustanovitve KIMDPŠ

- Zagotoviti varno in zdravo okolje
- Osredotočenost na proučevanje obremenitev v rudarstvu, energetiki in industriji
- Identifikacija sposobnosti in lastnosti ljudi, ki omogočijo varnejše delo in ni ogrožanj zdravja

Čas velikih nesreč in spoznanja iz njih

- **1976 – Seveso: neodzivnost osebja in neustrezni predpisi privedli do Seveso direktive**
- **1979 – Otok treh milj: neustrezna ocena situacije, napačna interpretacija in počasnost privedli do ergonomske izboljšave in simulatorskih usposabljanj**

Čas velikih nesreč in spoznanja iz njih

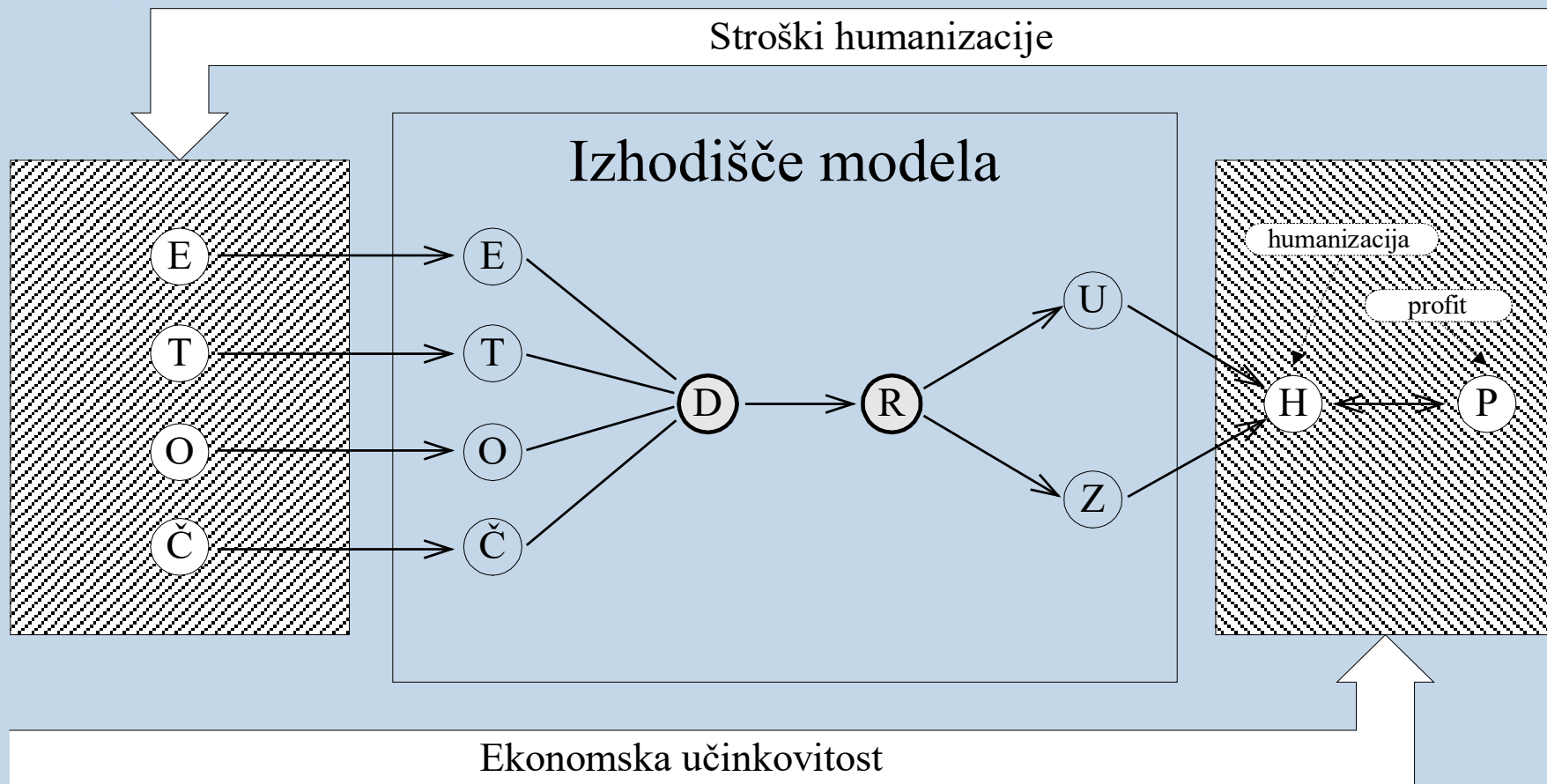
- **1984 – Bhopal:** varčevanja vodstva, strah zaposlenih in neustrezno vedenje privedlo do odškodninskih odgovornosti in poostrenega nadzora
- **1986 – Černobil:** napačne ocene upravljalcev, neustrezna organizacija, strah in odločitve, ki niso bile kompatibilne s tehnologijo, privedle do oblikovanja pojma varnostne kulture

Temeljna spoznanja

- Pomembno je urejeno okolje vključno z zakonodajo
- Pomembna je tehnologija
- Pomembne so sposobnosti in kompetence ljudi
- Pomembna je organizacija

Spoznanja integrirana v RH-model

Delo v 21. stoletju

- Tehnološki razvoj se nadaljuje
- Spreminja se kompleksnost dela
- Intenzivnejši pomik v storitve
- Pomen psihosocialnih odnosov
- Sprememba vloge posameznika
- Trajnostni razvoj in zagotavljanje hrane

Gradnja sistema na osnovi umetne inteligence (UI)

- **Mehanizacija je nadomestila fizična dela**
- **Avtomatizacija je nadomestila monotona dela**
- **Umetna inteligenca (UI) nadomešča dela, ki so strukturirana in definirana**
- **UI nadomešča opravila, ki so bila tudi »predah in počitek«**
- **Uporaba UI v vseh fazah – od načrtovanja, projektiranja, proizvodnje do prodaje**

Vloga človeka v svetu dela 21. stoletja

- Vse manj so pomembne posamezne sposobnosti
- Potreba po fleksibilnosti
- Trajnostna gradnja kompetenc
- Ponovno pomemben vpliv notranje motivacije
- Človek v svetu dela ponovno postaja celovita osebnost

Gradnja delovnega okolja Sožitje človeka in UI

- **Izkoristiti spoznanja analiz vzrokov nesrečnih dogodkov**
- **Izkoristiti moč UI za zagotavljanje stabilnosti in varnosti**
- **Izkoristiti prednosti UI, ker je lahko bistveno učinkovitejša**
- **Človeku prepusti možnosti samorealizacije, izražanja empatije in ohranitve vrednot in motivacije**

Kdo pridobiva in kdo izgublja

- **Bistvene spremembe delovnih okolij**
- **Manj dela v slabših pogojih dela**
- **Skrajševanje delovnega časa**
- **Manjše število zaposlenih**
- **Čas za ponovno odkrivanje ravnotežja med poslovnim in zasebnim**
- **Ponovno čas za učenje življenja otrok v družini**
- **Omogočanje trajnostnega ravnotežja in izkoriščanje človekovih potencialov**

Humanizacija dela v 21. stoletju

